

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΕΔΡΑ JEAN MONNET «ΝΕΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ»**

Σημειώσεις Ευρωπαϊκού Δικαίου και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Notebooks on EU Law and European Integration

**Πακέτο 2: Ο Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης- (Άρθρα 77-80
ΣΛΕΕ) – Πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη
μετανάστευση**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Δαφνής Ισίδωρος από το βιβλίο Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80
ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική
Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

**Lifelong
Learning**

This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ, ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Άρθρο 77

(πρώην άρθρο 62 της ΣΕΚ)

Η Ένωση αναπτύσσει πολιτική με στόχο:

- α) να εξασφαλίζεται η απουσία οποιουδήποτε ελέγχου προσώπων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων,
- β) να εξασφαλίζεται ο έλεγχος των προσώπων και η αποτελεσματική εποπτεία της διέλευσης των εξωτερικών συνόρων,
- γ) να δημιουργηθεί προοδευτικά ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων.

Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν μέτρα που αφορούν:

- α) την κοινή πολιτική θεωρήσεων και άλλων τίτλων διαμονής βραχείας διάρκειας,
- β) τους ελέγχους στους οποίους υποβάλλονται τα πρόσωπα που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα,
- γ) τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα για σύντομο χρονικό διάστημα στην Ένωση,
- δ) οποιοδήποτε μέτρο που είναι αναγκαίο για την προοδευτική δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων,
- ε) την απουσία ελέγχου προσώπων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων.

Εάν, η διευκόλυνση της άσκησης του προβλεπόμενου στο άρθρο 20, παράγραφος 2, στοιχείο α) δικαιώματος, φαίνεται αναγκαία δράση της Ένωσης, και εφόσον οι Συνθήκες δεν έχουν προβλέψει εξουσίες δράσης προς τούτο, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, μπορεί να θεσπίζει διατάξεις σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το παρόν άρθρο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά τον γεωγραφικό καθορισμό των συνόρων τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Ιστορική αναδρομή

- Η ελεύθερη κυκλοφορία:
 - είναι αντικείμενο εκτενούς αναφοράς στη ΣΕΚ, τη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ
 - επιχειρεί να υλοποιήσει και μία από τις βασικές ελευθερίες που προβλέπονται στο άρθρο 26 ΣΛΕΕ ενόψει της δημιουργίας της ελεύθερης αγοράς.
- Το νομοθετικό πλαίσιο γύρω από την ελεύθερη κυκλοφορία χρήζει διαρκούς ανανέωσης, επανεξέτασης και αναθεώρησης καθώς:
 - οι πολιτικές και οι κοινωνικές συνθήκες μεταβάλλονται με ταχείς ρυθμούς,
 - η αύξηση των κρατών μελών αλλά και το ιδιότυπο καθεστώς κάποιων από αυτά σε ό,τι αφορά στην ελεύθερη κυκλοφορία καθιστούν τις συνθήκες πολυπλοκότερες.
- Η υπογραφή της Συμφωνίας του Σένγκεν το 1985:
 - Γαλλία, Γερμανία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες αποφάσισαν, το 1985, να δημιουργήσουν μεταξύ τους ένα χώρο χωρίς σύνορα, το χώρο «Σένγκεν
- Η υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ:
 - Η διακυβερνητική συνεργασία ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της ΕΕ (ΕΕ) την 1^η Μαΐου 1999.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Σύνοδο του Τάμπερε 1999 δήλωσε ότι:
 - Θα πρέπει να υπάρξει προσέγγιση του νομικού καθεστώτος των υπηκόων τρίτων χωρών προς εκείνο των υπηκόων των κρατών μελών
 - Στα άτομα που έχουν διαμείνει νομίμως σε κράτος μέλος επί περίοδο που θα προσδιορισθεί και τα οποία διαθέτουν άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος, θα πρέπει να χορηγείται εντός του εν λόγω κράτους μέλους, σύνολο ενιαίων δικαιωμάτων κατά το δυνατόν παραπλήσιων προς τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ

Εφαρμογή του Άρθρου 77 ΣΛΕΕ

- Στόχοι του άρθρου 77 ΣΛΕΕ:
 - Άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Αποτελεσματική εποπτεία της διέλευσης των εξωτερικών συνόρων και
- Δημιουργία ενός συστήματος διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων.
- Απουσία οποιουδήποτε ελέγχου προσώπων κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας-άρθρο 77 παρ.1 (άρθρο 62 παρ. 1 της ΣΕΚ).
- Εξαίρεση του άρθρου 77 ΣΛΕΕ:
 - Εάν συντρέχει λόγος εφαρμογής του άρθρου 72 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 64 ΣΕΚ) για προστασία της δημόσιας τάξης και της εσωτερικής ασφάλειας.
- Λήψη μέτρων και οι τομείς εφαρμογής τους:
 - Με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία- δεύτερη παράγραφος του άρθρου 77 ΣΛΕΕ
 - Με την ειδική νομοθετική διαδικασία για τη λήψη μέτρων σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο με σκοπό τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος κρατών μελών των πολιτών της ΕΕ-προϋπόθεση της αναγκαιότητας της δράσης της ΕΕ και της έλλειψης ειδικής πρόβλεψης δράσης από τις Συνθήκες- τρίτη παράγραφος του άρθρου 77 ΣΛΕΕ.
- Απόλυτη εθνική κυριαρχία των κρατών μελών ως προς τον καθορισμό των συνόρων τους υπό τους όρους του διεθνούς δικαίου- τελευταία παράγραφος του άρθρου 77 ΣΛΕΕ.

Συμφωνία Σένγκεν

- Εξαίρεση από το χώρο Σένγκεν:
 - Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία (για πρόσωπα που δεν προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο) καθώς και η Βουλγαρία, η Κύπρος και η Ρουμανία
 - Ελβετία και το Λιχτενστάιν αποτελούν συνδεδεμένα μέλη.
- Πολίτης της Ένωσης:
 - Σύμφωνα με το άρθρο 20 ΣΛΕΕ (πρώην 17 ΣΕΚ), είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους-οι υπήκοοι, λοιπόν, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου απολαμβάνουν την ελεύθερη κυκλοφορία χωρίς ελέγχους.
- Εσωτερικά σύνορα:

- Προκύπτει από το ά.1 της σύμβασης για την εφαρμογή της Συμφωνίας Σένγκεν
- Περιλαμβάνει το σύνολο των εδαφικών συνόρων των κρατών μελών, τα αεροδρόμια τους για τις «εσωτερικές» πτήσεις και τα λιμάνια τους, αποκλειστικά όμως για τις θαλάσσιες συγκοινωνίες από και προς την επικράτεια συμβαλλομένων μερών, χωρίς να παρεμβάλλεται οποιοσδήποτε εξωτερικός σταθμός.
- Το ιδεολογικό πλαίσιο της Συνθήκης Σένγκεν επηρεάζει εν τέλει:
 - Τις αρχές της επικουρικότητας και
 - Της αναλογικότητας.
- Άρθρα 3-8 της Σύμβασης για την Εφαρμογή της Συμφωνίας Σένγκεν:
 - Όλα τα πρόσωπα υπόκεινται τουλάχιστον σε έλεγχο ταυτότητας, για τους υπηκόους της ΕΕ
 - Οι υπήκοοι τρίτων κρατών υποχρεούνται να επιδεικνύουν στις αρχές τα έγγραφα για τη διάβαση των συνόρων και να τις ενημερώνουν για το σκοπό του ταξιδιού, την πρόθεση διαμονής και εργασίας και την πιθανή ημερομηνία αναγνώρισης.
- Εξωτερικά σύνορα:
 - Τα χερσαία σύνορα των χωρών της ΕΕ (περιλαμβανομένων και των ποταμιών και λιμναίων) και θαλάσσια σύνορα των κρατών μελών, καθώς και των αεροδρομίων τους, ποτάμιων λιμένων, θαλάσσιων και λιμναίων λιμένων, εφόσον δεν βρίσκονται στα εσωτερικά σύνορα

Οδηγία 2004/38/ΕΚ

- Απλοποιεί το προϊσχύον σύστημα που αποτελούνταν από έναν Κανονισμό και εννέα Οδηγίες.
- Ρυθμίζει τους όρους άσκησης του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της ΕΕ και των μελών της οικογενείας τους, το δικαίωμα της μόνιμης διαμονής και τους περιορισμούς που μπορούν να τεθούν στα εν λόγω δικαιώματα.

FRONTEX

- Κανονισμός (ΕΚ) 2007/2004:

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Σύσταση του ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της ΕΕ (FRONTEX).
- Κύρια καθήκοντα Οργανισμού:
 - Συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων,
 - Επικουρεί τα κράτη μέλη στην εκπαίδευση των εθνικών συνοριακών φυλάκων, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση κοινών προδιαγραφών εκπαίδευσης πραγματοποιεί αναλύσεις κινδύνου,
 - Παρακολουθεί τις εξελίξεις των ερευνών σχετικά με τον έλεγχο και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων,
 - Επικουρεί τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα και
 - Παρέχει στα κράτη μέλη την αναγκαία στήριξη για την οργάνωση κοινών επιχειρήσεων επαναπατρισμού.

1.7. Σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) και οι θεωρήσεις εισόδου

- Κανονισμός (ΕΚ) 1683/95 (ο οποίος τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 334/2002):
 - Καθιέρωσε τη θεώρηση ενιαίου τύπου.
- Κανονισμός (ΕΚ) 539/2001:
 - *«ως θεώρηση νοείται η άδεια που εκδίδεται ή η Απόφαση που λαμβάνεται από κράτος μέλος και η οποία απαιτείται με σκοπό: την είσοδο σε αυτό το κράτος μέλος ή σε περισσότερα κράτη μέλη, για διαμονή η συνολική διάρκεια της οποίας δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες, τη διέλευση μέσω του εδάφους αυτού του κράτους μέλους ή περισσότερων κρατών μελών, με εξαίρεση τη διέλευση από αερολιμένα.»*
- Κανονισμός 1091/2001:
 - Ένας «κοινός προξενικός οδηγός» βάσει του οποίου εφαρμόζονταν ενιαία κριτήρια από τα κράτη μέλη για την παροχή θεώρησης.
- Άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 334/2002:
 - Δεν θίγεται η αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά την αναγνώριση των κρατών και των εδαφικών οντοτήτων καθώς και των διαβατηρίων,

εγγράφων ταυτότητας ή ταξιδιωτικών εγγράφων που εκδίδονται από τις αρχές τους.

- Κανονισμός (ΕΚ) 767/2008:
 - Θεσπίστηκε το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS).
 - Προσδιορίζει τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών για τις αιτήσεις θεωρήσεων μικρής διάρκειας και τις σχετικές αποφάσεις.
- Σκοπός του συστήματος:
 - Να διευκολυνθεί η διαδικασία υποβολής αίτησης θεώρησης,
 - Να προληφθεί η άγρα θεωρήσεων (visa shopping),
 - Να διευκολυνθεί η καταπολέμηση της απάτης,
 - Να διευκολυνθούν οι έλεγχοι στα εξωτερικά σημεία συνοριακής διέλευσης και στα εθνικά εδάφη των χωρών της ΕΕ,
- Επιτρέπει στις αρμόδιες εθνικές αρχές να καταχωρούν και ενημερώνουν τα δεδομένα τα σχετικά με τις θεωρήσεις και να τα συμβουλευονται ηλεκτρονικά [Απόφαση 2004/12/ΕΚ και Απόφαση 2008/633/ΕΚ].
- Κανονισμός (ΕΚ) 767/2008:
 - Προσδιορίζει τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών για τις αιτήσεις θεωρήσεων μικρής διάρκειας και τις σχετικές αποφάσεις.
- Ο θεσμός της θεώρησης εισόδου επί της ουσίας ελέγχει εάν κάποιος πληροί τις προϋποθέσεις εισόδου ή εξόδου στο έδαφος ενός κράτους.
- Κανονισμός (ΕΚ) 810/2009 (αντικατέστησε τον Κανονισμό 1091/2001):
 - Θεσπίζει τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις έκδοσης θεωρήσεων για διέλευση από ή με πρόθεση παραμονής στην επικράτεια των κρατών μελών, που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες ανά εξάμηνη περίοδο.

Υπήκοοι τρίτων χωρών

- Κανονισμός (ΕΚ) 539/2001 (ο οποίος τροποποιείται από τον Κανονισμό 453/2003):
 - Κατάλογος των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Κατάλογος των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή.
- Παράγοντες καθορισμού των καταλόγων:
 - Η παράνομη μετανάστευση
 - Η διατήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας
 - Οι εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης με τις τρίτες χώρες με στόχο τη διατήρηση της περιφερειακής σταθερότητας.
- Οδηγία 2003/109/ΕΚ:
 - Οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα για σύντομο χρονικό διάστημα στην Ένωση.
- Κανονισμός (ΕΚ) 562/2006:
 - Θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).
 - Η διέλευση των εξωτερικών συνόρων επιτρέπεται μόνο στα συνοριακά σημεία διέλευσης και κατά τη διάρκεια καθορισμένων ωρών λειτουργίας.
 - Οι υπήκοοι τρίτων χωρών υποβάλλονται σε διεξοδικό έλεγχο που περιλαμβάνει την εξακρίβωση:
 - των προϋποθέσεων εισόδου,
 - των εγγράφων που επιτρέπουν τη διαμονή, συμπεριλαμβανομένης της εξακρίβωσης στο σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS),
 - των εγγράφων που επιτρέπουν την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας.

Θεώρηση ενιαίου τύπου

- Κανονισμός (ΕΚ) 333/2002:
 - Καθιέρωση φύλλου ενιαίου τύπου επί του οποίου τίθεται η θεώρηση που χορηγείται από τα κράτη μέλη στους κατόχους ταξιδιωτικών εγγράφων μη αναγνωριζόμενων από το κράτος μέλος που χορηγεί το φύλλο.
 - Εναρμόνιση των πολιτικών στον τομέα της θεώρησης.
- Μπορεί να εκδοθεί για τρίμηνη διαμονή κατ' ανώτατο όριο και αν είναι είτε:

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- **Θεώρηση ταξιδιού** ισχύουσα για μία ή περισσότερες εισόδους, χωρίς ούτε η διάρκεια συνεχούς διαμονής, ούτε η συνολική διάρκεια των αλληπάληλων διαμονών να δύνανται να υπερβούν τους τρεις μήνες ανά εξάμηνο, από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου, ή
- **Θεώρηση διελεύσεως** που επιτρέπει στον κάτοχό της να διέλθει μία, δύο ή – σε εξαιρετικές περιπτώσεις- περισσότερες φορές από το έδαφος των συμβαλλομένων μερών, προκειμένου να μεταβεί σε ένα τρίτο κράτος, χωρίς η διάρκεια της διελεύσεως να δύναται να υπερβαίνει τις πέντε ημέρες.
- Ειδικές διαδικασίες έκδοσης θεωρήσεων για συγκεκριμένες περιπτώσεις:
 - Συμμετέχοντες στους Ολυμπιακούς ή Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας [Κανονισμός (ΕΚ) 1295/2003]
 - Διερχόμενοι ναυτικοί [Κανονισμός (ΕΚ) 415/2003]
 - Πρόταση για θεωρήσεις σύντομης διάρκειας για ερευνητές από τρίτες χώρες [COM (2004) 178 τελικό]
- Κανονισμός (ΕΚ) 693/2003:
 - Έγγραφο διευκόλυνσης της διέλευσης (FTD).
 - Έγγραφο διευκόλυνσης της σιδηροδρομικής διέλευσης (FRTD).
- Κανονισμός (ΕΚ) 2252/2004:
 - Εναρμονίστηκαν τα ελάχιστα πρότυπα ασφαλείας για τα διαβατήρια και ταξιδιωτικά έγγραφα που εκδίδουν τα κράτη μέλη, στα οποία περιλαμβάνονται τα βιομετρικά στοιχεία.

Προς τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης εξωτερικών συνόρων

- Απόφαση 574/2007/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου:
 - Σύσταση του Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων για την περίοδο 2007 έως 2013, ως μέρος του γενικού προγράμματος «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών».
- Το Ταμείο έχει τέσσερις στόχους:
 - Την αποτελεσματική διοικητική οργάνωση, που αφορά κυρίως τα συστήματα ανταλλαγής πληροφοριών, συλλογής στατιστικών στοιχείων και βελτίωσης συντονισμού μεταξύ των συνοριακών σημείων διέλευσης, καθώς και τους

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

ελέγχους, το έργο επιτήρησης και τους μηχανισμούς καταγραφής στα εξωτερικά σύνορα,

- Την αποτελεσματική διαχείριση της ροής ατόμων στα εξωτερικά σύνορα, ειδικότερα την αποτελεσματική εξέταση των ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών (VIS και SIS II), καθώς και την αποτελεσματικότερη συνεργασία σχετικά με τα παραπονημένα ή πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα,
- Την ενιαία εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ (ΕΕ), για παράδειγμα μέσω της προώθησης της χρήσης του πρακτικού εγχειριδίου για τους συνοριοφύλακες και τη χρησιμοποίηση της προηγμένης τεχνολογίας για την επίβλεψη των εξωτερικών συνόρων, και
- Τη βελτίωση της δραστηριότητας των προξενικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης της επιχειρησιακής ικανότητας του δικτύου των υπαλλήλων σύνδεσης για τη μετανάστευση και τη δημιουργία κοινών προξενικών γραφείων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Π. Νάσκου-Περράκη, “ά. 62 ΕΚ” εις Β. Σκουρής, *Ερμηνεία Συνθηκών για την ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.

Ν. Χριστογιαννόπουλος, *Ερμηνεία κατ' άρθρο της Συνθήκης για την ΕΕ και της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, II Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Άρθρα 1-80)*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2004.

S. Romein, *EU border and visa policy*.

N. Walker, *Europe's Area of Freedom, Security and Justice*, Oxford University Press, Oxford 2004.

Άρθρο 78

(πρώην άρθρα 63, σημεία 1 και 2, και 64 παρ. 2, της ΣΕΚ)

Η Ένωση αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας με στόχο να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε οποιοδήποτε υπήκοο τρίτης χώρας χρήζει διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης. Η πολιτική αυτή πρέπει να συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28^{ης} Ιουλίου 1951 και με το Πρωτόκολλο της 31^{ης} Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων, καθώς και με άλλες συναφείς συμβάσεις.

Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν μέτρα όσον αφορά κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, στο οποίο περιλαμβάνονται:

- α) ενιαίο καθεστώς ασύλου υπέρ των υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο ισχύει σε όλη την Ένωση,
- β) ενιαίο καθεστώς επικουρικής προστασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, χωρίς να τους χορηγείται ευρωπαϊκό άσυλο,
- γ) κοινό σύστημα για την προσωρινή προστασία των εκτοπισμένων προσώπων σε περιπτώσεις μαζικής εισροής,
- δ) κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του ενιαίου καθεστώτος ασύλου ή επικουρικής προστασίας,
- ε) κριτήρια και μηχανισμοί καθορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου ή επικουρικής προστασίας,
- στ) προδιαγραφές σχετικά με τις προϋποθέσεις υποδοχής αιτούντων άσυλο ή επικουρικής προστασίας,
- ζ) εταιρικές σχέσεις και συνεργασία με τρίτες χώρες για τη διαχείριση των ροών προσώπων που ζητούν άσυλο ή επικουρική ή προσωρινή προστασία.

Εφόσον ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επείγουσα κατάσταση, λόγω αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, προσωρινά μέτρα υπέρ του εν λόγω κράτους μέλους ή των εν λόγω κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ιστορική αναδρομή

- Τα κράτη μέλη διακατέχονται από κοινές αξίες και αρχές που θα μπορούσαν να συμβάλλουν ως θεμέλιο στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικαίου Ασύλου.
- Όλα τα κράτη μέλη είναι και μέρη της Σύμβασης της Γενεύης (1951) για το καθεστώς των προσφύγων, αλλά και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.
- Σύνοδος στο Τάμπερε, Πρόγραμμα του Τάμπερε, στόχοι:
 - Η δημιουργία μιας ασφαλούς και ανοικτής ΕΕ, η οποία θα σέβεται πλήρως τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες καθώς και εκείνες τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από άλλες σχετικές πράξεις, και θα είναι ικανή να ανταποκρίνεται στις ανθρώπινες ανάγκες με βάση την αλληλεγγύη.
 - Η εγκαθίδρυση ενός ευρωπαϊκού συστήματος χορήγησης ασύλου.
 - Να διατηρηθεί η αρχή της μη επαναπροώθησης.
 - Η αποφυγή του φαινομένου του «Asylum shopping», δηλαδή την αναζήτηση εκείνης της χώρας με τις μεγαλύτερες πιθανότητες αναγνώρισης της προσφυγική ιδιότητας.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Τάμπερε (1999):
 - Συζητήσεις για την προσωρινή προστασία εκτοπισθέντων.
 - Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ έκριναν ότι πρέπει να υπάρχει μια σαφής μέθοδος καθορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου ή επικουρικής προστασίας, στα πλαίσια του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.
- Το Πρόγραμμα της Χάγης έθεσε δέκα νέες προτεραιότητες:
 - Θέσπιση κοινής, εναρμονισμένης και αποτελεσματικής διαδικασίας σε θέματα ασύλου
 - Διοικητική συνεργασία των κρατών μελών και στην από κοινού διεκπεραίωση των αιτημάτων ασύλου κα.

Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Περιλαμβάνει τέσσερις κατηγορίες προστασίας:
 - Το καθεστώς του πρόσφυγα,
 - Το καθεστώς της επικουρικής προστασίας,
 - Το καθεστώς της προσωρινής προστασίας και
 - Το καθεστώς του αιτούντος.
- Οι προϋποθέσεις αφορούν σε πέντε ζητήματα:
 - Στην χορήγηση και ανάκληση καθεστώτος, δηλαδή ποιος πληροί τις προϋποθέσεις για το καθεστώς.
 - Στους διαδικαστικούς κανόνες, π.χ. για την χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος.
 - Στους κανόνες που ορίζουν το περιεχόμενο της προστασίας.
 - Στους κανόνες για την εγκατάσταση και τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους για την εξέταση της αίτησης του υπηκόου τρίτων χωρών ή του ανιθαγενούς.
 - Στους κανόνες για την οικογενειακή ενότητα.
- Για την ανάπτυξη της κοινής πολιτικής στους τομείς του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας αποφασίζουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.
- Το άρθρο 78 ΣΛΕΕ παρ. 2, περιέχει μια ενδεικτική, όχι εξαντλητική, σειρά από ειδικότερους τομείς πολιτικής σχετικά με το ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου.

Κεντρικό σύστημα «Eurodac»

- Κανονισμός (ΕΚ) 2725/2000 και Κανονισμός (ΕΚ) 407/2002:
 - Ηλεκτρονική τακτοποίηση, αντιπαραβολή και διαβίβαση των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο καθώς και ορισμένων υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους.
- Απόφαση 2006/688/ΕΚ:
 - Μηχανισμός αμοιβαίας πληροφόρησης σχετικά με τα μέτρα των κρατών μελών στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης.

Πρόταση του Κανονισμού Δουβλίνο II

- Σκοπός:
 - Να εξασφαλίσει στους αιτούντες άσυλο πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα προβλέποντας τις απαραίτητες διασυνδέσεις με τις εν λόγω διαδικασίες,
 - Να αποτρέψει την κατάχρηση των διαδικασιών ασύλου που αποτελεί το φαινόμενο των πολλαπλών αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται ταυτοχρόνως ή διαδοχικά για το ίδιο πρόσωπο σε πολλά κράτη μέλη με μόνο στόχο την παράταση της διαμονής τους στην ΕΕ,
 - Να καλύψει τα κενά και να διορθώσει τις ανακρίβειες που διαπιστώνονται στη Σύμβαση Δουβλίνου,
 - Να προσαρμόσει το σύστημα στις νέες πραγματικές συνθήκες που προκύπτουν από την επιτευχθείσα πρόοδο κατά τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα,
 - Να διευκολύνει τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους το ταχύτερο δυνατόν,
 - Να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος χορηγώντας στα κράτη μέλη πιο ρεαλιστικές προθεσμίες για την εκτέλεση των αποφάσεων που αφορούν τις μεταγωγές των αιτούντων άσυλο.

Κανονισμός Δουβλίνο II [Κανονισμός (ΕΚ) 343/2003]

- Τα κριτήρια και οι μηχανισμοί για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας.
- Η ΕΕ μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.
- Ο Κανονισμός Δουβλίνο II δεν υπερβαίνει σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας τα αναγκαία για την επίτευξη του στόχου αυτού όρια.
- Άρθρο 3 παρ. 3:

«έκαστο κράτος μέλος διατηρεί το δικαίωμα, να προωθεί, κατ' εφαρμογή του εθνικού δικαίου του, τον αιτούντα άσυλο προς τρίτη χώρα, τηρουμένων των διατάξεων της σύμβασης της Γενεύης».
- Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους:

- Για ασυνόδευτους ανηλίκους, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται νομίμως ένα μέλος της οικογένειάς του, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον του ανηλίκου. Αν δεν υπάρχει μέλος της οικογένειας, υπεύθυνο είναι το κράτος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση.
- Εάν ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος άσυλο έλαβε άδεια διαμονής σε κράτος μέλος ως πρόσφυγας, το εν λόγω κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου, υπό τον όρο ότι το επιθυμούν οι ενδιαφερόμενοι.
- Εάν ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος άσυλο έχει υποβάλει αίτηση σε κράτος μέλος, για την οποία δεν έχει ακόμη ληφθεί πρώτη Απόφαση επί της ουσίας, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου, υπό τον όρο ότι το επιθυμούν οι ενδιαφερόμενοι.
- Εάν ο αιτών είναι κάτοχος εν ισχύ τίτλου διαμονής, το κράτος μέλος που εξέδωσε τον τίτλο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου.
- Εάν ο αιτών άσυλο είναι κάτοχος εν ισχύ θεώρησης, το κράτος μέλος που την εξέδωσε είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου, εκτός εάν η θεώρηση εκδόθηκε κατ' αντιπροσώπευση ή με γραπτή έγκριση άλλου κράτους μέλους. Στην περίπτωση αυτή, το τελευταίο αυτό κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου.
- Εάν ο αιτών άσυλο είναι κάτοχος περισσότερων του ενός εν ισχύ τίτλων διαμονής ή θεωρήσεων που έχουν εκδοθεί από διάφορα κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου λογίζεται το κράτος μέλος το οποίο κατά σειρά:
 - Εξέδωσε τον τίτλο διαμονής με τη μεγαλύτερη χρονική ισχύ ή, σε περίπτωση ίσης διάρκειας ισχύος, το κράτος μέλος που εξέδωσε τον τίτλο διαμονής με την αργότερη ημερομηνία λήξεως ισχύος,
 - Εξέδωσε τη θεώρηση με την αργότερη ημερομηνία λήξεως όταν οι διάφορες θεωρήσεις είναι αυτού του τύπου,
 - Σε περίπτωση θεωρήσεων διαφορετικού είδους, το κράτος μέλος το οποίο εξέδωσε τη θεώρηση με τη μεγαλύτερη διάρκεια ισχύος ή, σε περίπτωση ίσης διάρκειας ισχύος, το κράτος μέλος που εξέδωσε τη θεώρηση με την αργότερη ημερομηνία λήξεως ισχύος.
- Όταν ο αιτών άσυλο είναι κάτοχος ενός ή περισσότερων τίτλων διαμονής που έχουν λήξει ήδη από διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση.

- Όταν διαπιστώνεται, βάσει αποδεικτικών στοιχείων ή των έμμεσων αποδείξεων, ότι ο αιτών άσυλο διέβη παράνομως τα σύνορα κράτους μέλους προερχόμενος από τρίτη χώρα, το κράτος στο οποίο εισήλθε παράνομως είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου. Η ευθύνη παύει να υφίσταται δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα η παράνομη διάβαση των συνόρων.
- Αν κατά την υποβολή αίτησής του ο αιτών ζούσε προηγουμένως για μια συνεχή περίοδο τουλάχιστον πέντε μηνών σε ένα κράτος μέλος, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου.
- Εάν ένα υπήκοος τρίτης χώρας εισέρχεται στο έδαφος κράτους μέλους στο οποίο δεν υφίσταται η ανάγκη θεώρησης, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου.
- Όταν η αίτηση ασύλου γίνεται στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα κράτους μέλους από υπήκοο τρίτης χώρας, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης.
- Εάν με βάση τα παραπάνω κριτήρια, δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί το κράτος μέλος το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ασύλου.
- Ευθύνη εξέτασης της αίτησης ασύλου στο κράτος μέλος με το σημαντικότερο ρόλο στην είσοδο του αιτούντα άσυλο.
- Έμφαση στους οικογενειακούς δεσμούς.
- Λαμβάνει μέτρα για τα κράτη που επιτρέπουν την παράνομη διαμονή στο έδαφός τους.
- Μόνο ένα κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου.

Οδηγία 2003/9/ΕΚ

- Ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη που αποβλέπει στη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας με τη θέσπιση προτύπων, τα οποία, υπό κανονικές συνθήκες, θα επαρκούν για την εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου και συγκρίσιμων συνθηκών διαβίωσης σε όλα τα κράτη μέλη.
- Δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων της Οδηγίας 2001/55/ΕΚ (βλ. 1.7.).

- Πρόταση τροποποίησης της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ από την Επιτροπή [COM (2011) 320 τελικό]:
 - Οι συνθήκες υποδοχής θα πρέπει να εξασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και να είναι συγκρίσιμες σε ολόκληρη την Ένωση, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση χορήγησης ασύλου.
 - Το Συμβούλιο δεν κατέληξε σε κοινή θέση.
- «**Συνθήκες υποδοχής**»: ορίζονται η πλήρης δέσμη μέτρων που τα κράτη μέλη εφαρμόζουν προς όφελος των αιτούντων άσυλο.
- «**Υλικές συνθήκες υποδοχής**»: ορίζονται οι συνθήκες υποδοχής που περιλαμβάνουν την παροχή στέγης, τροφής και ρουχισμού, σε είδος ή υπό μορφή οικονομικού βοηθήματος ή δελτίων, καθώς και ένα βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα.

Τα κράτη υποδοχής:

- Πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αιτούντες άσυλο ενημερώνονται γραπτώς και αν είναι δυνατό σε γλώσσα που κατανοούν για τις τυχόν παροχές που προβλέπονται για αυτούς και για τις υποχρεώσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται.
- Είναι δυνατό να περιορίσουν τον αιτούντα άσυλο σε συγκεκριμένο χώρο αν έτσι επιβάλλεται από τη νομοθεσία ή τη δημόσια τάξη, λαμβάνοντας όμως υπόψη τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας.
- Μπορούν να επιτρέπουν στους αιτούντες άσυλο πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση, ασχέτως του αν έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Οι αιτούντες άσυλο:

- Μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής ή στην περιοχή στην οποία τους ορίζει αυτό το κράτος μέλος.
- Οι ανήλικοι αιτούντες άσυλο αλλά και τα ανήλικα τέκνα αιτούντων άσυλο πρέπει να έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Ο αιτών δεν έχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας, κατά τη χρονική περίοδο που ορίζει το κράτος από την υποβολή της αίτησης ασύλου και μέχρι την έκδοση της πρωτοβάθμιας απόφασης, εάν αυτή δεν ξεπερνάει τους δώδεκα μήνες.
- Οι προδιαγραφές υποδοχής μπορούν να περιοριστούν ή και να πάψουν να ισχύουν σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αιτών άσυλο εγκαταλείπει τον τόπο διαμονής που έχει καθορίσει η αρμόδια αρχή χωρίς να την ενημερώσει ή δεν

συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του ή έχει αποκρύψει τους οικονομικούς του πόρους, και έχει, κατά συνέπεια επωφεληθεί με τρόπο αθέμιτο από τις υλικές συνθήκες υποδοχής.

Προσωρινή προστασία και οι εκτοπισθέντες

- Οδηγία 2001/55/ΕΚ:
 - Ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων
 - Μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων
 - Κοινό σύστημα προσωρινής προστασίας
 - Δε θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να θεσπίζουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερους όρους για τα άτομα τα οποία καλύπτει προσωρινή προστασία
 - Δεν επιβάλλει ούτε την υποχρέωση υποδοχής συγκεκριμένου αριθμού ατόμων που εμπίπτουν στην εφαρμογή της Οδηγίας
 - Η διάρκεια της προσωρινής προστασίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος παρά μόνο στην περίπτωση που η κατάσταση στη χώρα καταγωγής δεν επιτρέπει τον ασφαλή και μόνιμο επαναπατρισμό των ατόμων στα οποία είχε χορηγηθεί προσωρινή προστασία
 - Μετά τη λήξη της προσωρινής προστασίας εφαρμόζεται το γενικό δίκαιο των αλλοδαπών και τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για τον εκούσιο επαναπατρισμό των ατόμων που απολαύουν το καθεστώς προσωρινής προστασίας
 - Τα κράτη μέλη ορίζουν ένα εθνικό σημείο επαφής, τα στοιχεία του οποίου διαβιβάζουν μεταξύ τους και στην Επιτροπή
 - Τα κράτη μέλη λαμβάνουν και όλα τα απαραίτητα μέτρα για την παγίωση άμεσης συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών
- Τα κράτη μέλη παρέχουν στα άτομα που απολαύουν το καθεστώς προσωρινής προστασίας:
 - Το δικαίωμα να ασκούν μισθωτή εργασία ή ανεξάρτητη δραστηριότητα,
 - Διασφαλίζουν την πρόσβαση αυτών σε κατάλληλο κατάλυμα,

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Διασφαλίζουν την πρόσβαση των ανηλίκων στο εκπαιδευτικό σύστημα και σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη,
- Δίνουν έμφαση στην οικογενειακή ενότητα.
- **Εκτοπισθέντες:** οι υπήκοοι τρίτων χωρών ή απάτριδες, οι οποίοι υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους ή εκκενώθηκαν, ιδίως κατόπιν έκκλησης διεθνών οργανισμών, και των οποίων ο επαναπατρισμός υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες είναι αδύνατος λόγω της επικρατούσας σε αυτή τη χώρα κατάστασης [Οδηγ. 2001/55/ΕΚ, άρθρο 2].

Οδηγία 2004/83/ΕΚ

- Καθορίζει κανόνες που καθορίζουν ποια από τα πρόσωπα που ζητούν διεθνή προστασία πληρούν τους όρους που απαιτούνται για να τους αναγνωριστεί το καθεστώς του πρόσφυγα ή το καθεστώς που απονέμεται από την επικουρική προστασία.
- Αναγνωρίζει τη Σύμβαση της Γενεύης και το σχετικό πρωτόκολλο.
- Θέτει ως κύριο στόχο:
 - Τη διασφάλιση, αφενός, ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας και,
 - Αφετέρου, ότι τα εν λόγω πρόσωπα έχουν πρόσβαση σε ελάχιστο επίπεδο παροχών σε όλα τα κράτη μέλη.
- **Πρόσφυγας:** ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνέπεια βάσιμου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειας του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν.
 - Καθεστώς ασύλου, είναι η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως πρόσφυγα [Οδηγ. 2004/83/ΕΚ, άρθρο 1].
- **Πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία:** ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίον υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστευτεί ότι, εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση

ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη.

- Καθεστώς επικουρικής προστασίας, θεωρείται η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία [Οδηγ. 2004/83/ΕΚ, άρθρο 1].
- Θα πρέπει να είναι συμπληρωματική και πρόσθετη σε σχέση με το καθεστώς προστασίας των προσφύγων.
- **Προσωρινή προστασία:** μία διαδικασία με έκτακτο χαρακτήρα που εξασφαλίζει, σε περίπτωση μαζικής εισροής ή εάν επίκειται μαζική εισροή εκτοπισθέντων από τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, άμεση και προσωρινή προστασία σε αυτά τα άτομα, ιδίως εάν υπάρχει επίσης κίνδυνος το σύστημα ασύλου να μην μπορεί να αντιμετωπίσει αυτή την εισροή χωρίς αρνητικές συνέπειες για την καλή λειτουργία του, το συμφέρον των ενδιαφερομένων ατόμων και το συμφέρον άλλων ατόμων που ζητούν προστασία.
- Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση:
 - Όλων των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον τρόπο λήψης απόφασης σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και των κανονισμών στη χώρα καταγωγής και του τρόπου εφαρμογής τους,
 - Των συναφών δηλώσεων και εγγράφων που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με το εάν ο αιτών έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη,
 - Την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία,
 - Εάν ο ενδιαφερόμενος εκτεθεί, συνεπεία των δραστηριοτήτων του, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα,
 - Εάν ο αιτών θα μπορούσε να διεκδικήσει την ιθαγένεια άλλης χώρας και κατά συνέπεια την προστασία αυτής.
- Το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει προσωρινά μέτρα υπέρ ενός κράτους μέλους ή κρατών μελών στην περίπτωση κατά την οποία αντιμετωπίζουν επείγουσα κατάσταση, λόγω αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών.
 - «**Έκτακτες καταστάσεις**»: οι κίνδυνοι για την εσωτερική ασφάλεια, η πολιτική αποσταθεροποίηση, ελλείψεις σε εφοδιασμό και άλλες παρόμοιες

καταστάσεις ιδιαίτερης έντασης αλλά όχι καταστροφές λόγω πολέμου ή λιμού.

- **Σοβαρή βλάβη:** θανατική ποινή ή εκτέλεση ή βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του ή σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.
- Περιπτώσεις για τον τερματισμό των καθεστώτων του πρόσφυγα και του δικαιούχου επικουρικής προστασίας:
 - Έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης,
 - Έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας,
 - Είναι υπεύθυνος πράξεων αντίθετων προς τον σκοπό των Ηνωμένων Εθνών ή συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία ή για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται.
- Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να είναι πρόσφυγας στις περιπτώσεις που:
 - Εξασφαλίσει εκ νέου οικειοθελώς την προστασία της χώρας της ιθαγένειας,
 - Ανακτήσει οικειοθελώς την ιθαγένεια που απώλεσε κατά το παρελθόν,
 - Αποκτήσει νέα ιθαγένεια και απολαύει της προστασίας της χώρας που του χορήγησε τη νέα ιθαγένεια,
 - Έχει εγκατασταθεί εκ νέου οικειοθελώς στη χώρα που είχε εγκαταλείψει ή εκτός της οποίας είχε παραμείνει εξαιτίας του φόβου ότι θα υποστεί δίωξη,
 - Δεν μπορεί πλέον να εξακολουθεί να αρνείται την προστασία που του παρέχει η χώρα της ιθαγένειας, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώριση του ως πρόσφυγα,
 - Στην περίπτωση των ανιθαγενών, εάν αποκτήσει τη δυνατότητα να επιστρέψει στη χώρα της πρώην συνήθους διαμονής του διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως πρόσφυγα.
 - Εάν διαπιστωθεί η εκ μέρους τους διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα.
- Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να δικαιούται επικουρικής προστασίας:

- Όταν οι περιστάσεις οι οποίες οδήγησαν στην αναγνώριση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας έχουν εκλείψει ή έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απαιτείται πλέον προστασίας.
- Εάν διαπιστωθεί η εκ μέρους του διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.

Οδηγία 2005/85ΕΚ

- Ορίζει ελάχιστες προδιαγραφές που είναι απαραίτητες για τη χορήγηση και την ανάκληση του προσφυγικού καθεστώτος στα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαστική αρωγή, τις προσωπικές συνεντεύξεις και το δικαίωμα έφεσης.
- Επιτάχυνση των διαδικασιών αξιολόγησης αιτήσεων.
- Το Συμβούλιο έχει θεσπίσει έναν ελάχιστο κοινό κατάλογο τρίτων χωρών που θεωρούνται από τα κράτη μέλη ως ασφαλείς χώρες καταγωγής.
- Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν νομοθεσία που προβλέπει τον εθνικό χαρακτηρισμό τρίτων χωρών εκτός από εκείνες που περιλαμβάνονται στον ελάχιστο κοινό κατάλογο ως ασφαλών χωρών καταγωγής για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.
- Στόχος:
 - Η δημιουργία ενός ελάχιστου πλαισίου ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες αυτές ώστε να περιοριστούν οι δευτερογενείς μετακινήσεις των αιτούντων άσυλο μεταξύ των κρατών μελών, όταν αυτές οφείλονται στις διαφορές των νομικών πλαισίων.
- Χορήγηση καθεστώτος του πρόσφυγα:
 - Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν όλες τις αιτήσεις επί της ουσίας, δηλαδή να αξιολογούν κατά πόσον ο συγκεκριμένος αιτών δικαιούται να θεωρηθεί πρόσφυγας κατά την έννοια της Οδηγίας 2004/83/ΕΚ καθώς και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας.
- Ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα:
 - Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα άτομα που τυγχάνουν του καθεστώτος ενημερώνονται δεόντως για την πιθανή επανεξέταση του

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

καθεστώς τους και έχουν τη δυνατότητα ακροάσεως προτού οι αρχές λάβουν αιτιολογημένη απόφαση ανάκλησής του.

Εξαίρεση:

- Όταν οι λόγοι για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα δεν σχετίζονται με μεταβολή προϋποθέσεων στις οποίες βασίσθηκε η αναγνώριση.
- Διαδικαστικές αποκλίσεις μεταξύ των χωρών της ΕΕ από ασαφή και διαφορούμενα πρότυπα της Οδηγίας:
 - Η Επιτροπή ενέκρινε το 2009 μία πρόταση [COM (2009) 554 τελικό] με σκοπό την κατάργηση της Οδηγίας και
 - Νέα πρόταση τροποποίησης [COM (2011) 319 τελικό]

Προς την ολοκλήρωση της εγκαθίδρυσης κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου

- Πρόταση Οδηγίας [COM (2009) 551 τελικό] για την κατάργηση της Οδηγίας 2004/83/ΕΚ, με στόχο:
 - Την ολοκλήρωση της εγκαθίδρυσης κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου
 - Την παροχή υψηλότερου επιπέδου προστασίας.
- Κανονισμός (ΕΕ) 439/2010:
 - Σύσταση ευρωπαϊκής υπηρεσίας υποστήριξης στον τομέα του ασύλου
 - Να ενταθεί η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών
 - Να διευκολυνθεί η εφαρμογή κοινών κανόνων στον τομέα του ασύλου.

Οι εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες στα θέματα ασύλου και διεθνούς προστασίας.

- Πρόγραμμα της Χάγης [14292/1/04 REV 1, Συμπεράσματα της Προεδρίας – Βρυξέλλες, 8.12.2004, Κεφ. 1.6.1], όριζε ότι η πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να στοχεύει στην ενίσχυση των τρίτων χωρών στις προσπάθειές του αν βελτιώσουν την ικανότητα τους για:
 - την προστασία των προσφύγων,
 - την επίλυση προσφυγικών καταστάσεων με την παροχή καλύτερης πρόσβασης σε βιώσιμες λύσεις,

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- τη δημιουργία ικανότητας ελέγχου των συνόρων,
 - την ενίσχυση της ασφάλειας των εγγράφων και
 - την αντιμετώπιση του προβλήματος της επιστροφής.
- Πρόγραμμα AENEAS (2003, Επιτροπή):
 - Χρηματοδότηση με σκοπό να βοηθηθούν οι τρίτες χώρες στις προσπάθειές του για καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών αλλά και των περιπτώσεων παρατεταμένης ύπαρξης προσφύγων.
 - Στηρίζει την εφαρμογή πρότυπων προγραμμάτων περιφερειακής προστασίας.
 - Θεματικό πρόγραμμα για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου (2006, Επιτροπή, COM (2006) 26 τελικό):
 - Ανθρωπιστική βοήθεια,
 - Σταθερότητα,
 - Μακροοικονομική βοήθεια,
 - Προενταξιακή βοήθεια,
 - Στήριξη της ευρωπαϊκής γειτονίας και
 - Αναπτυξιακή συνεργασία και οικονομική συνεργασία.
 - Σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ, της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας (Απόφαση 2001/258/ΕΚ):
 - Κριτήρια και μηχανισμοί καθορισμού του κράτους που είναι αρμόδιο για την εξέταση αίτησης παροχής ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος ή στην Ισλανδία ή τη Νορβηγία.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Α. Κόντης, «*Η πολιτική ασύλου στην ΕΕ και στην Ελλάδα*», εις Α. Κόντης, Η. Πετράκου, Ν. Τατσή & Ν. Χλέπας, *Ευρωπαϊκή και Ελληνική Πολιτική Ασύλου*, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2005.

Π. Νάσκου-Περράκη, “*ά. 63 ΕΚ*” εις Β. Σκουρής, *Ερμηνεία Συνθηκών για την ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.

Στ. Περράκης (επιμ.), *Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ, Από το Τάμπερε στη Χάγη και επέκεινα*, Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2007.

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

J.Y. Carlier & Ph. De Bruycker, *Immigration and Asylum Law of the EU: Current Debates*, Bruylant, Bruxelles 2005.

J.W. De Zwaan, "EU Asylum and immigration law and policy".

N. Walker, *Europe's Area of Freedom, Security and Justice*, Oxford University Press, Oxford 2004.

Άρθρο 79

(πρώην άρθρο 63, σημεία 3 και 4 της ΣΕΚ)

Η Ένωση αναπτύσσει κοινή μεταναστευτική πολιτική, η οποία έχει ως στόχο να εξασφαλίζει, σε όλα τα στάδια, την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη καθώς και την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων και την ενισχυμένη καταπολέμησή της.

Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν μέτρα σχετικά με τους ακόλουθους τομείς:

- α) προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής, καθώς και κανόνες για τη χορήγηση από τα κράτη μέλη θεωρήσεων και αδειών διαμονής μακράς διάρκειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που αποσκοπούν στην επανένωση οικογενειών,
- β) καθορισμός των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των όρων που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στα άλλα κράτη μέλη,
- γ) λαθρομετανάστευση και παράνομη διαμονή, καθώς και απομάκρυνση και επαναπατρισμός των παρανόμως διαμενόντων,
- δ) καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών.

Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνίες με τρίτες χώρες για την επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής ή προέλευσης υπηκόων τρίτων χωρών που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τους όρους εισόδου, παρουσίας ή διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να θεσπίζουν μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δράσης των κρατών μελών με στόχο τη διευκόλυνση της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στο έδαφός του, αποκλεισμένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Το παρόν άρθρο δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τον όγκο των εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών, προερχομένων από τρίτες χώρες, στο έδαφος του με σκοπό την αναζήτηση μισθωτής ή μη μισθωτής εργασίας.

Ιστορική αναδρομή

- 1988, Απόφαση Επιτροπής 88/384/ΕΟΚ:
 - Καθιέρωση διαδικασίας προηγούμενης ανακοίνωσης και συνεννόησης σχετικά με τις μεταναστευτικές πολιτικές έναντι τρίτων χωρών.
- Συνθήκη του Μάαστριχτ:
 - Διατάξεις για τα κοινά εξωτερικά σύνορα και την κοινή πολιτική θεωρήσεων εισόδου και βραχείας διαμονής.
 - Αφετηρία της μεταναστευτικής πολιτικής σε Ενωσιακό επίπεδο.
- Συνθήκη του Άμστερνταμ:
 - Διαμόρφωσε το θεσμικό πλαίσιο του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης,
 - Ενσωμάτωση του κεκτημένου Σένγκεν.
- Σύνοδος του Τάμπερε:
 - Αναγκαιότητα να αναπτυχθεί μια κοινή πολιτική της ΕΕ για τη μετανάστευση, που θα περιλάμβανε μια σχέση εταιρικότητας με τις χώρες καταγωγής.
 - Ένταξη των μεταναστών.
- Στόχος:
 - Η καταπολέμηση της ένδειας μέσω της συνεργασίας και της οικονομικής βοήθειας,
 - Η πρόληψη των συγκρούσεων,
 - Η εδραίωση των δημοκρατικών καθεστώτων και
 - Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε αποφασισμένο:
 - Να καταπολεμήσει εκείνους που αναμειγνύονται στην εμπορία ανθρώπων και την οικονομική εκμετάλλευση μεταναστών, με τη θέσπιση αυστηρών κυρώσεων εναντίον του εγκλήματος αυτού.
 - Η Europol θα πρέπει από κοινού με τα κράτη μέλη να συντονίσουν τις προσπάθειές τους για τον εντοπισμό και την εξάρθρωση τέτοιου είδους εγκληματικών δικτύων.
 - Έμφαση στα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας, ιδιαίτερα στα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών.

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2004), Πρόγραμμα της Χάγης:
 - Ενίσχυση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
 - Στενότερη πρακτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών,
 - Βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών, προκειμένου να λαμβάνονται τα μέτρα που επιβάλλονται για μια εναρμονισμένη μεταναστευτική πολιτική.
- Απόφαση του Συμβουλίου 2008/381/ΕΚ:
 - Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (ΕΔΜ)
 - Παροχή στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της αντικειμενικών, αξιόπιστων και ενημερωμένων δεδομένων για τη μετανάστευση.

Άρθρο 79 και μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ

- Στόχοι του Άρθρου 79 ΣΛΕΕ:
 - Η αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών,
 - Η δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη καθώς και
 - Η πρόληψη και η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων.
- Το άρθρο αφορά αποκλειστικά τους υπηκόους τρίτων χωρών.
- Αναγνωρίζει πλήρως το δικαίωμα των κρατών μελών να αποφασίζουν για τον αριθμό των οικονομικών μεταναστών που θα γίνουν δεκτοί για να αναζητήσουν εργασία.
- Οι αποφάσεις για την εισδοχή των υπηκόων τρίτων χωρών σε ένα κράτος μέλος επηρεάζουν και τα υπόλοιπα:
 - Δικαίωμα ταξιδιού στο εσωτερικό του Σένγκεν,
 - Δικαίωμα παροχής υπηρεσιών σε άλλα κράτη μέλη,
 - Δικαίωμα μετάβασης σε άλλα κράτη μέλη μόλις αποκτηθεί το καθεστώς κατοίκου μακράς διάρκειας,
 - Επίπτωση της εισόδου εργαζομένων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας της ΕΕ.
- Δεύτερη παράγραφος:

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Οι τομείς της κοινής πολιτικής
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, λαμβάνουν αποφάσεις σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

Στόχος της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών:

- Ζήτημα των θεωρήσεων,
- Της φύλαξης των εξωτερικών συνόρων, καθώς και
- Της λαθρομετανάστευσης της απομάκρυνσης και της επανεισδοχής.
- Το ζήτημα των θεωρήσεων και της φύλαξης των εξωτερικών συνόρων επιτυγχάνεται μέσω:
 - Της ενσωμάτωσης του κεκτημένου Σένγκεν και
 - Του Άρθρου 77 ΣΛΕΕ.

Η «δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών»:

- Δικαιώματα και γενικότερα στις μεθόδους και προϋποθέσεις πολυεπίπεδης ένταξης των νόμιμων μεταναστών στο δημόσιο βίο και στον κοινωνικό ιστό του κάθε κράτους μέλους.
- Πρόσβαση στην ενιαία εσωτερική αγορά, δηλαδή την κυκλοφορία και εγκατάστασή τους σε άλλα κράτη μέλη, αυτών και των μελών των οικογενειών τους.
- Τέταρτη παράγραφος άρθρου 79 ΣΛΕΕ:
 - Ενίσχυση των πολιτικών ένταξης των νόμιμων μεταναστών.
 - Λήψη αποφάσεων με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία χωρίς ωστόσο τη δυνατότητα εναρμόνισης των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων.

«Παράνομη μετανάστευση»:

- Υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι εισέρχονται παράνομα στο έδαφος της ΕΕ είτε χρησιμοποιώντας πλαστά έγγραφα είτε δίχως αυτά, με τη βοήθεια λαθρεμπόρων και διακινητών που ανήκουν σε κυκλώματα οργανωμένου εγκλήματος,
- Υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι εισέρχονται με νόμιμο τρόπο στο έδαφος της ΕΕ, αλλά παραμένουν πέραν των νόμιμων χρονικών περιθωρίων ή αλλάζουν το λόγο παραμονής τους χωρίς ειδικής άδεια (π.χ. σπουδαστές ή ερευνητές παραμένουν ως παράνομα εργαζόμενοι) και

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Αλλοδαποί αιτούντες άσυλο σε μια ευρωπαϊκή χώρα, οι οποίοι παραμένουν αδικαιολόγητα σε αυτήν και μετά τη διοικητική απόρριψη του αιτήματός τους.

Καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος

- Οδηγία 2003/109/ΕΚ:
 - Το κύριο κριτήριο για την απόκτηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος θα πρέπει να είναι η διάρκεια διαμονή στην επικράτεια ενός κράτους μέλους.
 - Η διαμονή θα πρέπει να είναι νόμιμη και αδιάλειπτη.
 - Ο υπήκοος τρίτης χώρας πρέπει να διαθέτει επαρκείς πόρους και ασφάλιση ασθενοείας, και να το αποδεικνύει ώστε να μην αποτελέσει βάρος για το κράτος μέλος.
 - Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που επιθυμούν να αποκτήσουν και να διατηρήσουν το καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος δεν πρέπει να συνιστούν απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια.
 - Υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν στην επικράτεια των κρατών μελών νόμιμα και αδιάλειπτα κατά τα πέντε τελευταία έτη πριν από την υποβολή της σχετικής αίτησης.
 - Η ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες στα κράτη μέλη αποτελεί στοιχείο-κλειδί για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, θεμελιώδους στόχου της Κοινότητας, ο οποίος ορίζεται στη Συνθήκη.

Δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών με καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος σε κράτος μέλος

- Οικογενειακή επανένωση (βλ. 1.4.).
- Απολαμβάνει την ίδια μεταχείριση με τους ημεδαπούς αναφορικά με:
 - Την πρόσβαση σε μισθωτή απασχόληση και σε ανεξάρτητη επαγγελματική δραστηριότητα,
 - Την εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, περιλαμβανομένων και υποτροφιών σπουδών, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο,
 - Την αναγνώριση των επαγγελματικών διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων, σύμφωνα με τις σχετικές εθνικές διαδικασίες,

- Την κοινωνική ασφάλιση, την κοινωνική αρωγή και την κοινωνική προστασία, όπως ορίζονται από το εθνικό δίκαιο,
- Τα φορολογικά πλεονεκτήματα,
- Την πρόσβαση στα αγαθά και τις υπηρεσίες και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που βρίσκονται στη διάθεση του κοινού,
- Στις διαδικασίες απόκτησης στέγης,
- Την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και τη εγγραφής και συμμετοχής σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων περί δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας,
- Την ελεύθερη πρόσβαση στο σύνολο της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους, εντός των ορίων που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία για λόγους ασφάλειας.

Οικογενειακή επανένωση

- Οδηγία 2003/86/ΕΚ:
 - Καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης σε υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν μόνιμα στο έδαφος κρατών μελών.
 - Τα μέτρα θα πρέπει να θεσπίζονται σύμφωνα με την υποχρέωση προστασίας της οικογένειας και σεβασμού της οικογενειακής ζωής που αναφέρεται σε πολλές πράξεις διεθνούς δικαίου.
 - Θα πρέπει να ισχύει για τα μέλη του πυρήνα της οικογένειας, δηλαδή τον/τη σύζυγο και τα ανήλικα τέκνα, του συντηρούντος ή και του/της συζύγου συμπεριλαμβανομένων και των θετών τέκνων του συντηρούντος ή/και του/της συζύγου.
 - Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή, με νομοθετική ή κανονιστική πράξη, και άλλων μελών της οικογένειας όπως είναι ενήλικα άγαμα τέκνα που δεν μπορούν αντικειμενικά να καλύψουν τις ανάγκες τους λόγω της κατάστασης της υγείας τους και οι εξ αίματος και πρώτου βαθμού συγγενείς του συντηρούντος ή του/της συζύγου του, εφόσον έχουν την ευθύνη συντήρησής τους και τα άτομα αυτά στερούνται της απαραίτητης οικογενειακής υποστήριξης στη χώρα καταγωγής.
 - Τα κράτη μέλη μπορούν να ανακαλούν ή να αρνούνται να ανανεώσουν την άδεια διαμονής μέλους της οικογένειας για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Παρέχεται όταν ο συντηρών κατέχει άδεια διαμονής που έχει εκδοθεί από κράτος μέλος διάρκειας ισχύος ανώτερης ή ίσης με ένα έτος, ο οποίος έχει εύλογη προοπτική να αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής, εφόσον τα μέλη της οικογένειάς του/της είναι υπήκοοι τρίτης χώρας, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους.
- Συμβάλλει στη δημιουργία κοινωνικοπολιτιστικής σταθερότητας που διευκολύνει την ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη.

«Οικογενειακή επανένωση»: « η είσοδος και η διαμονή σε κράτος μέλος των μελών της οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, προκειμένου να διατηρηθεί η οικογενειακή ενότητα, ασχέτως εάν οι οικογενειακοί δεσμοί δημιουργήθηκαν πριν ή μετά την είσοδο του διαμένοντος» [Οδηγία 2003/86/ΕΚ, άρθρο 2 παρ. δ].

Διοικητική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών για τη μετανάστευση

- Κανονισμός (ΕΚ) 377/2004 (τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 493/2011):
 - Δημιουργία ενός δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης:
 - Θα αναπτύσσουν και θα διατηρούν άμεσες επαφές με τις αρμόδιες αρχές της χώρας υποδοχής και τις τυχόν ενδεδειγμένες οργανώσεις εντός της χώρας υποδοχής.
 - Σκοπός: διευκόλυνση και επίσπευση της συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών.
 - **«Αξιωματικός σύνδεσμος μετανάστευσης»:** ο εκπρόσωπος κράτους μέλους, ο οποίος τοποθετείται στο εξωτερικό από την υπηρεσία μετανάστευσης ή από άλλες αρμόδιες αρχές με σκοπό την ανάπτυξη και διατήρηση επαφών με τις αρχές της χώρας υποδοχής προκειμένου να συμβάλλει στην πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, στην επαναπροώθηση των παράνομων μεταναστών και στη διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης [Κανονισμός 377/2004].
- Απόφαση 2005/267/ΕΚ:
 - Ανταλλαγή πληροφοριών για τα παράνομα μεταναστευτικά ρεύματα.
- Απόφαση 2006/688/ΕΚ:
 - Ένας μηχανισμός, ο οποίος επιτρέπει την αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών, απόψεων και συζητήσεων σχετικά με τα εθνικά μέτρα τους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης τα οποία έχουν πιθανώς σημαντικό αντίκτυπο σε πλείονα κράτη μέλη ή στο σύνολο της ΕΕ.

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Κανονισμός (ΕΚ) 862/2007:
 - Κοινοί κανόνες για τη συλλογή και τήρηση ευρωπαϊκών στατιστικών για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία.

Ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη της ΕΕ

- Κοινό Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ένταξη [COM (2005) 389 τελικό]:
 - Ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην ΕΕ
 - Νομικό πλαίσιο για την εισδοχή και διαμονή των υπηκόων τρίτων χωρών
 - Ένα εγχειρίδιο για την ένταξη, το οποίο καλύπτει τα εισαγωγικά μαθήματα που προσδιορίζονται για νεοαφιχθέντες μετανάστες και πρόσωπα αναγνωρισμένα ως πρόσφυγες, τη συμμετοχή στα κοινά και τους δείκτες σχετικά με την ένταξη.
- Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την ένταξη των μη Ευρωπαίων μεταναστών [COM (2011) 455 τελικό]:
 - Εστιάζει στην οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική και πολιτική συμμετοχή των μεταναστών.
 - Υπογραμμίζει τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν ώστε να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που προκύπτουν από τη μετανάστευση αλλά και η αξία της διαφορετικότητας.

Κανονισμός (ΕΚ) 562/2006 για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων Σένγκεν)

- Προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος της ΕΕ.
- Άρθρο 5 του Κανονισμού:
 - Για παραμονή μικρότερη του τριμήνου, ανά εξάμηνο, οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να διαθέτουν έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο,
 - Έγκυρη θεώρηση βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 539/2001, εκτός αν διαθέτουν έγκυρο τίτλο διαμονής ή θεώρηση μακράς διαρκείας,
 - Να αιτιολογούν το σκοπό και τις συνθήκες της προβλεπόμενης διαβίωσής τους και να διαθέτουν επαρκή μέσα διαβίωσης τόσο για την παραμονή όσο και για την επιστροφή τους στη χώρα προέλευσης ή τη διέλευσή τους σε τρίτη χώρα,

- Να μην είναι καταχωρημένοι στο SIS ως ανεπιθύμητοι και να μην θεωρούνται απειλή για:
- Τη δημόσια τάξη,
- Την εσωτερική ασφάλεια,
- Τη δημόσια υγεία ή
- Τις διεθνείς σχέσεις κάποιου κράτους μέλους.

Τίτλος διαμονής:

α) «Κάθε τίτλος διαμονής εκδιδόμενος από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον ενιαίο τύπο που καθορίζεται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1030/2002 του Συμβουλίου για την καθιέρωση αδειών διαμονή ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών και

β) Κάθε άλλο έγγραφο χορηγούμενο από κράτος μέλος σε υπηκόους τρίτου κράτους με το οποίο του επιτρέπεται η παραμονή ή η επανείσοδος στο έδαφός του, εκτός των προσωρινών αδειών που χορηγούνται μέχρις ότου εξετασθεί η πρώτη αίτηση τίτλου διαμονής κατά το στοιχείο α) ή αίτηση ασύλου».

Κανονισμός (ΕΚ) 1030/2002:

- Καθιέρωσε άδειες διαμονής ενιαίου τύπου για του υπηκόους τρίτων χωρών με τεχνικές προδιαγραφές υψηλού επιπέδου, ιδίως όσον αφορά την προστασία από την παραποίηση και την πλαστογράφηση, με σκοπό να συμβάλει στην πρόληψη της λαθρομετανάστευσης και της παράνομης διαμονής και στην καταπολέμηση αυτών των φαινομένων.

Ο Χώρος Ελευθερίας στην εκπαίδευση, την επιστήμη και την απασχόληση

- Οδηγία 2004/114/ΕΚ:
 - Απαριθμεί τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα κράτη μέλη για να χορηγούν άδειες με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία και τους κανόνες που αφορούν τις διαδικασίες εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος κρατών μελών για τους σκοπούς αυτούς.
- Οδηγία 2005/71/ΕΚ:
 - Ειδική διαδικασία εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για σκοπούς επιστημονικής έρευνας.

- Εντάσσεται στην πρωτοβουλία της ΕΕ για την δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας καθώς και στην Στρατηγική της Λισσαβόνας που αποσκοπεί στο να αναβαθμίσει την ΕΕ ως την πιο δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο.
- Οδηγία 2009/50/ΕΚ:
 - Προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής, για περισσότερους από τρεις μήνες, στην επικράτεια των κρατών μελών υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης ως κατόχων μπλε κάρτας της ΕΕ.
 - Να διευκολυνθεί η εισδοχή υψηλά ειδικευμένων εργαζομένων και των οικογενειών τους με τη δημιουργία ταχείας διαδικασίας εισδοχής και με τη χορήγηση σε αυτούς ίσων κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων με τους πολίτες του κράτους μέλους υποδοχής σε ορισμένους τομείς.
- Δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών ως κατόχων μπλε κάρτας της ΕΕ:
 - Ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους που εξέδωσε τη μπλε κάρτα στις συνθήκες εργασίας, περιλαμβανομένων των όρων αμοιβής και απόλυσης, καθώς και τις απαιτήσεις σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας,
 - Την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι,
 - Την ελευθερία της προσχώρησης και συμμετοχής σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή οποιαδήποτε επαγγελματική οργάνωση, περιλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που παρέχονται από τις οργανώσεις αυτές, με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων για τη δημόσια τάξη και τη δημόσια ασφάλεια,
 - Την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση,
 - Την αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων επαγγελματικών προσόντων, σύμφωνα με τις σχετικές εθνικές διαδικασίες, τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης,
 - Την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών που τίθενται στη διάθεση του κοινού, περιλαμβανομένων, σε αντίθεση με τους εποχικά εργαζόμενους, των διαδικασιών για την πρόσβαση σε στέγαση καθώς και
 - Των υπηρεσιών ενημέρωσης και παροχής συμβουλών που παρέχουν οι υπηρεσίες εύρεσης εργασίας,
 - Την ελεύθερη πρόσβαση σε ολόκληρη την επικράτεια του οικείου κράτους μέλους, εντός των ορίων που προβλέπει η εθνική νομοθεσία.

- Πρόταση Οδηγίας COM (2010) 379 τελικό:
 - Προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχική απασχόληση.
- Δικαιώματα των κατόχων άδειας εποχικής απασχόλησης:
 - Κατά την περίοδο ισχύος της άδειας εποχικά εργαζόμενου ο κάτοχός της έχει τουλάχιστον το δικαίωμα να εισέλθει και να διαμείνει στην επικράτεια του κράτους μέλους που χορήγησε την άδεια, ελεύθερη πρόσβαση στο σύνολο της επικράτειας του κράτους μέλους έκδοσης της άδειας καθώς και στο δικαίωμα να ασκεί τη συγκεκριμένη δραστηριότητα για την οποία έχει λάβει άδεια σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
 - Οι εποχικά εργαζόμενοι δικαιούνται όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των όρων αμοιβής, απόλυσης, υγείας και ασφάλειας στον τόπο εργασίας, που ισχύουν για την εποχική εργασία, όπως ορίζονται από το νόμο, τις κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις και/ή τις συλλογικές συμβάσεις γενικής εφαρμογής στο κράτος μέλος στο οποίο έγιναν δεκτοί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.
 - Δικαιούνται μεταχείριση ίση με τους υπηκόους του κράτους μέλους υποδοχής τουλάχιστον όσον αφορά την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, της προσχώρησης και της συμμετοχής σε οργάνωση εργαζόμενων ή οποιαδήποτε επαγγελματική οργάνωση, συμπεριλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που παρέχονται από τις οργανώσεις αυτές, με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων για τη δημόσια τάξη και τη δημόσια ασφάλεια.
 - Δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση και την καταβολή των εκ του νόμου συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που βρίσκονται στη διάθεση του κοινού, εκτός της κοινωνικής στέγης και της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις υπηρεσίες απασχόλησης.

Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της υποβοήθησης αυτού του φαινομένου

- Οδηγία 2002/90/ΕΚ:
 - Ορίζει την έννοια της υποβοήθησης της παράνομης μετανάστευσης και
 - Προσεγγίζει τις νομοθετικές διατάξεις που αφορούν τον ορισμό της εν λόγω παράβασης και των σχετικών εξαιρέσεων.
- **«Υποβοήθηση της παράνομης μετανάστευσης»:** η πράξη κάποιου που εκ προθέσεως βοηθά πρόσωπο, το οποίο δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους,

προκειμένου να εισέλθει ή να διέλθει από το έδαφος κράτους μέλους, κατά παράβαση της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους σχετικά με την είσοδο ή τη διέλευση των αλλοδαπών ή κάποιου που, για κερδοσκοπικούς λόγους, εκ προθέσεως βοηθά πρόσωπο το οποίο δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους, προκειμένου να διαμείνει στο έδαφος κράτους μέλους, κατά παράβαση της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους σχετικά με τη διαμονή των αλλοδαπών.

- Οδηγία 2001/51/ΕΚ:
 - Περιέχει διατάξεις για τον καθορισμό των υποχρεώσεων των μεταφορέων οι οποίοι μεταφέρουν αλλοδαπούς στο έδαφος των κρατών μελών, εναρμονίζοντας τις οικονομικές κυρώσεις που επιβάλλονται στους μεταφορείς σε περίπτωση που μεταφέρουν στο έδαφος των κρατών μελών υπηκόους τρίτων χωρών χωρίς τα απαραίτητα έγγραφα εισόδου.
- Πράσινη Βίβλος, Επιτροπή 2002:
 - Κοινοτική πολιτική επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων.
 - Αντιμετωπίζει την επιστροφή ως εγγενές τμήμα μιας συνεκτικής κοινοτικής πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου.
 - Θέτει τους όρους για την προσέγγιση και τη βελτιωμένη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στον τομέα της επιστροφής και
 - Σημειώνει την αναγκαιότητα θέσπισης μιας κοινής πολιτικής επανεισοδοχής.
- Απόφαση-πλαίσιο 2002/946/ΔΕΥ:
 - Επιδιώκει την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την καταστολή της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής.
 - Έμφαση στην προσέγγιση των ισχυουσών νομικών διατάξεων και στον ακριβή ορισμό της εν λόγω παράβασης και των περιπτώσεων απαλλαγής,
 - Ελάχιστοι κανόνες ως προς τις κυρώσεις, τις ευθύνες των νομικών προσώπων και τις κυρώσεις κατά αυτών, την έκδοση και την άσκηση δίωξης εναντίων τους,
 - Διατάξεις για τον καθορισμό των υποχρεώσεων των μεταφορέων οι οποίοι μεταφέρουν αλλοδαπούς στο έδαφος κρατών μελών.
- Οδηγία 2009/52/ΕΚ:
 - Γενική απαγόρευση της απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν το δικαίωμα διαμονής στην ΕΕ, σε συνδυασμό με κυρώσεις εις βάρος των εργοδοτών που παραβαίνουν αυτήν την απαγόρευση.

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν τις κατάλληλες κυρώσεις, όπως π.χ. χρηματικές κυρώσεις και συμμετοχή στα έξοδα επιστροφής των παράνομα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, στα πλαίσια των ελάχιστων κοινών προτύπων σχετικά με κυρώσεις και μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται στα κράτη μέλη κατά εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών.

Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και οι πράξεις της ΕΕ

- Οδηγία 2004/81/ΕΚ:
 - Άδεια παραμονής για θύματα της εμπορίας ανθρώπων ή, εάν ένα κράτος αποφασίσει να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής αυτής της Οδηγίας, στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, στους οποίους η άδεια παραμονής προσφέρει κατάλληλο κίνητρο συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές.
 - Εγγυήσεις έναντι καταχρήσεων.
 - Έχει ως στόχο να καθορίσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση τίτλων παραμονής περιορισμένης διάρκειας, ανάλογα με το διάστημα που απαιτείται για την περάτωση των σχετικών εθνικών διαδικασιών, στους υπηκόους τρίτων χωρών που συνεργάζονται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ή της υποβοήθησης της λαθρομετανάστευσης.
- Αποφάσεις 2006/616/ΕΚ, 2006/617/ΕΚ, 2006/618/ΕΚ και 2006/619/ΕΚ:
 - Καταπολέμηση της λαθραίας μεταφοράς μεταναστών δια ξηράς, αέρος και θαλάσσης,
 - Πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων, ειδικά γυναικών και παιδιών,
 - Συμπληρώνουν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος.
- Σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων σχετικά με την εμπορία ανθρώπων [Απόφαση 2011/502/ΕΕ]:
 - Απαρτίζεται από δεκαπέντε μέλη, τα οποία είναι πρόσωπα με γνώσεις και πείρα στην πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της και
 - Διορίζονται υπό την προσωπική τους ιδιότητα για περίοδο τεσσάρων ετών.
 - Τα καθήκοντα της ομάδας είναι:

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Να παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή σε θέματα που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της,
 - Να επικουρεί την Επιτροπή κατά την αξιολόγηση της εξέλιξης της πολιτικής στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο,
 - Να συνδράμει την Επιτροπή κατά τον προσδιορισμό και τον καθορισμό ενδεχόμενων συναφών μέτρων και δράσεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο σε όλο το φάσμα της πολιτικής για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων,
 - Να παρέχει βήμα διαλόγου για θέματα που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων και
 - Να προωθεί την ανταλλαγή εμπειριών.
- Οδηγία 2011/36/ΕΕ:
- Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων,
 - Προστασία των θυμάτων της,
 - Θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων.
 - Θέσπιση ορισμένων κοινών διατάξεων, λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου, που ενισχύσουν την πρόληψη του συγκεκριμένου εγκλήματος και την προστασίας των θυμάτων.
 - Προσδιορίζει τα αδικήματα που συνδέονται με την εμπορία ανθρώπων, όπως η πρόσληψη, μεταφορά, διακίνηση, στέγαση ή υποδοχή προσώπων, συμπεριλαμβανομένης και της ανταλλαγής ή της μεταβίβασης εξουσίας επί των προσώπων αυτών, με την απειλή της χρήσης ή τη χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, απάτη, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή εύαλτης θέσης ή με πληρωμή ή αποδοχή χρημάτων ή άλλων απολαβών για την εξασφάλιση της συναίνεσης προσώπου κατέχοντος εξουσία επί ενός άλλου, με σκοπό εκμετάλλευσης.
 - Κυρώσεις προκειμένου να τιμωρούνται τα αδικήματα που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων, την ευθύνη νομικών προσώπων και κυρώσεις κατά αυτών, την παροχή συνδρομής και στήριξης στα θύματα εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των παιδιών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο ποινικής έρευνας και διαδικασίας.

Επαναπατρισμός:

- Οδηγία 2001/40/ΕΚ και Απόφαση 2004/191/ΕΚ:
 - Η Απόφαση απομάκρυνσης που λαμβάνει μια αρμόδια αρχή κράτους μέλους κατά υπηκόου τρίτης χώρας αναγνωρίζεται από τα άλλα κράτη μέλη.
 - Συμφωνίες για τον επαναπατρισμό ατόμων που βρίσκονται παράνομα στο έδαφος κρατών μελών:
 - Αλβανία (2005)
 - Ρωσική Ομοσπονδία (2007)
 - Μολδαβία (2007)
 - Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (2007)
 - Μαυροβούνιο (2007)
 - Σερβία (2007)
 - Βοσνία-Ερζεγοβίνη (2007)
 - Γεωργία (2010)
 - Πακιστάν (2010)
- Οδηγία 2008/115/ΕΚ:
 - Κοινούς κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ως γενικές αρχές του κοινοτικού και διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα .
 - Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτούς τους κανόνες και διαδικασίες με την εφαρμογή αυστηρότερων κανόνων, όπως η φυλάκιση των παράνομων μεταναστών.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

J.Y Carlier & Ph. De Bruycker, *Immigration and Asylum of the EU: Current Debates*, Bruylant, Bruxelles 2005

G. Papagianni, *Institutional and Policy Dynamics of EU Migration Law*, Martinus Nijhof Publishers, Leiden-Boston 2006

J.W. De Zwaan, “EU asylum and immigration law and policy”.

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

Π. Νάσκου-Περράκη, “ά. 63 ΕΚ” εις. Β. Σκουρής, *Ερμηνεία Συνθηκών για την ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2003

Κ. Μανωλοπούλου-Βαρβτσιώτη, “Η ευρωπαϊκή πολιτική μετανάστευσης. Από μία *ad hoc* Διακυβερνητική Συνεργασία σε μείζονα προτεραιότητα της ΕΕ” εις. Στ. Περράκης, *Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ, Από το Τάμπερε στη Χάγη και επέκεινα*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2007

Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου, “Οι πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου της ΕΕ” εις. Στ. Περράκη (επιμ.), *Ο ΧΕΑΔ της ΕΕ*, όπ.π

Άρθρο 80

Οι πολιτικές της Ένωσης που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο και η εφαρμογή τους διέπονται από την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και στο οικονομικό επίπεδο. Όποτε απαιτείται, οι πράξεις της Ένωσης που θεσπίζονται βάσει του παρόντος κεφαλαίου περιέχουν κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής.

Ιστορική αναδρομή

- Άρθρο 63 παρ. 2 εδάφιο β της ΣΕΚ:
 - Μία «εμβρυακή» μορφή του άρθρου 80 ΣΛΕΕ.
 - Το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα για την «επιδίωξη δίκαιης κατανομής των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής προσφύγων και εκτοπισθέντων».

Άρθρο 80 και η αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής των ευθυνών

- Το άρθρο 80 αποτελεί μια εξειδίκευση της γενικότερης αρχής της καλόπιστης συνεργασίας του άρθρου 4 παρ. 3 ΣΛΕΕ.
- Η αρχή της δίκαιης κατανομής των ευθυνών αποτελεί συμπληρωματική πτυχή της αρχής της αλληλεγγύης.
- Ερώτημα εάν το άρθρο 80 ΣΛΕΕ έχει άμεσο αποτέλεσμα:
 - Λαμβάνοντας υπόψη τη γενικότερη αρχή της συνεργασίας του άρθρου 4 παρ. 3 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 10 ΣΕΚ και πρώην άρθρο 5 ΣυνθΕΟΚ),
 - Το ΔΕΚ έχει αποφανθεί ότι «το άρθρο 5 της Συνθήκης επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη Συνθήκη ή από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας» [ΔΕΚ, 20.9.1988, 190/87, Moortman, Συλλ. 1988, σελ. 4689, σκ. 22].
 - Η διάταξη αυτή δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιπλέον επιχείρημα στην περίπτωση που κράτος μέλος δικάζεται για παραβίαση μιας συγκεκριμένης υποχρέωσης.
- Συνδέεται με δύο θεμελιώδεις αρχές του Ενωσιακού δικαίου:
 - Των αρχών της επικουρικότητας και
 - Της αναλογικότητας

Οι αρχές της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής των ευθυνών στις διάφορες πτυχές της μεταναστευτικής πολιτικής και της πολιτικής του ασύλου της ΕΕ

- Κανονισμός (ΕΚ) 2007/2004-FRONTEx:
 - Οι αρχές της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής των ευθυνών εφαρμόζονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της ΕΕ.
 - Επικουρεί τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των επιχειρησιακών πτυχών της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, ιδίως κατά τον επαναπατρισμό υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται παράνομα στα κράτη μέλη.
 - Στόχος του Οργανισμού είναι μεταξύ άλλων να προάγει την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.
- Πρόταση Κανονισμού για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 2007/2004 [COM (2010) 61 τελικό]:
 - Ενίσχυση των δυνατοτήτων του Οργανισμού FRONTEx σε σχέση με τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ με βάση την αλληλεγγύη και την ευθύνη.
- Κανονισμός (ΕΚ) 863/2007:
 - Θέσπιση μηχανισμού σύστασης ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα.
 - Ενίσχυση της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας μεταξύ κρατών μελών.
- Πρόγραμμα Στοκχόλμης:
 - Καθορίζει τις προτεραιότητες της ΕΕ στον Χώρο Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας για την περίοδο 2010-2014,
 - Καλεί για την ανάπτυξη μιας συνεκτικής μεταναστευτικής πολιτικής, που θα βασίζεται στην αλληλεγγύη και τον καταμερισμό ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών.
- Γενικό πρόγραμμα «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών» [COM (2005) 123 τελικό]:
 - Ενίσχυση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.
 - Εφαρμογή της αρχής της αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών.
 - Τέσσερα επιμέρους Ταμεία:

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης Υπηκόων Τρίτων Χωρών
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Επιστροφής

Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους Πρόσφυγες

- Απόφαση 2000/596/ΕΚ:
 - Να στηρίζει και να ενθαρρύνει τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη για την υποδοχή των προσφύγων και των εκτοπισθέντων και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτής.
 - Χρηματοδοτούνται δράσεις που αφορούν τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας, τις εκστρατείες ενημέρωσης, την ανταλλαγή και διάδοση ορθών πρακτικών, κ.λπ.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης Υπηκόων Τρίτων Χωρών

- Απόφαση 2007/435/ΕΚ:
 - Περίοδος 2007-2013.
 - Μέρος του γενικού προγράμματος Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.
 - Να διευκολύνει την υλοποίηση πολιτικών ένταξης που θα δίδουν τη δυνατότητα σε υπηκόους τρίτων χωρών με διαφορετικό πολιτιστικό, θρησκευτικό, γλωσσικό και εθνοτικό υπόβαθρο να τηρήσουν τους όρους διαμονής και να διευκολύνουν την ένταξή τους στις ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων

- Απόφαση 2007/574/ΕΚ:
 - Ορισμένα κράτη αναλαμβάνουν μεγαλύτερο βάρος σε σύγκριση με τα υπόλοιπα.
 - Η άνιση αυτή κατανομή οφείλεται κυρίως:
 - Στη γεωγραφική τοποθέτηση κάποιων χωρών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ,

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Στον αριθμό πραγματικών και επιτρεπόμενων συνοριακών σημείων διέλευσης,
- Στον βαθμό μεταναστευτικής πίεσης, νόμιμης και παράνομης,
- Στους κινδύνους και στις απειλές που εμφανίζονται και, τέλος,
- Στον φόρτο εργασίας των εθνικών υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο των αιτήσεων θεώρησης και την έκδοση θεωρήσεων.
- Αποτελεσματική οργάνωση αποστολών ελέγχου και της επιτήρησης όσον αφορά τα εξωτερικά σύνορα.
- Αποτελεσματική διαχείριση από τα κράτη μέλη των ροών ατόμων στα εξωτερικά σύνορα.
- Αλληλεγγύη μέσω οικονομικών ενισχύσεων στα κράτη μέλη που εφαρμόζουν τις διατάξεις Σένγκεν για τα εξωτερικά σύνορα.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Επιστροφής

- Απόφαση 575/2007/ΕΚ:
 - Στήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών να βελτιωθεί η διαχείριση της επιστροφής σε όλες τις διαστάσεις της.
 - Κοινές δράσεις που θα εφαρμόζουν τα κράτη μέλη ή εθνικές δράσεις που επιδιώκουν την επίτευξη των στόχων της ΕΕ βάσει της αρχής της αλληλεγγύης.
 - Ειδικοί στόχοι:
 - Η καθιέρωση και η βελτίωση της οργάνωσης και της εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης της επιστροφής από τα κράτη μέλη,
 - Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης διαχείρισης της επιστροφής και της εφαρμογής της, και
 - Η προώθηση μια αποτελεσματικής και ενιαίας εφαρμογής κοινών προδιαγραφών για την επιστροφή σύμφωνα με την ανάπτυξη πολιτικής στον τομέα αυτό.
 - Ομάδες-στόχοι:
 - Υπήκοοι τρίτων χωρών για τους οποίους δεν έχει ληφθεί τελική αρνητική απόφαση σχετικά με το αίτημά τους για διεθνή προστασία σε κράτος μέλος,

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

- Υπήκοοι τρίτων χωρών που απολαύουν κάποιας μορφής διεθνούς προστασίας ή προσωρινής προστασίας σε ένα κράτος μέλος και οι οποίοι επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν την εκούσια επιστροφή και
- Υπήκοοι τρίτων χωρών που δεν πληρούν τους όρους εισόδου ή/και παραμονής και σε κράτος μέλος.
- Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει ένα κατ' αποκοπή ποσό ύψους 300.000 Ευρώ από την ετήσια επιχορήγηση του Ταμείου.

Σχέδιο Δράσης για το Άσυλο

- Ανάπτυξη ενός μεγαλύτερου βαθμού αλληλεγγύης και κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών αλλά και μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών:
 - Αποτελεί έναν από τους τρεις άξονες στρατηγικής του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ).
 - Επιβεβαιώνεται στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο και
 - Στο Πρόγραμμα της Στοκχόλμης.
- Ο καλύτερος τρόπος για να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο αλληλεγγύης δεν είναι να θεσπιστεί ένα νέο γενικό μέσο αλλά να διαθέτουν στα κράτη μέλη ορισμένοι μηχανισμοί οι οποίοι θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των ποικίλων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν.
- Η Επιτροπή πρότεινε στρατηγικές πρωτοβουλίες [COM (2008) 360 τελικό]:
 - Αποτελεσματική οικονομική αλληλεγγύη σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη στα οποία ασκούνται έντονες πιέσεις παράνομης μετανάστευσης,
 - Τροποποιήσεις του συστήματος του Δουβλίνου,
 - Δημιουργία ευρωπαϊκής υπηρεσίας για τη στήριξη του δικαιώματος παροχής ασύλου (EASO).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

D. Vanheule, J. Van Selm & C. Boswell, *The Implementation of Article 80 TFEU on the Principle of Solidarity and Fair Sharing of Responsibility, including its Financial Implications, between the Member States in the field of Border Checks, Asylum and*

Πηγή: Αναγνωστοπούλου Δ., Άρθρα 77-80 ΣΛΕΕ, εις Χριστιανός Β., *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σσ. 444-474.

Immigration, Study for the European Parliament DG Internal Policies-Policy, Department C: Citizen's Rights and Constitutional Affairs-Civil Liberties, Justice and Home Affairs. European Parliament, Brussels 2011.